

SİYASİ ANALİZ

ABD ve Çin'in Tayvan Gerilimi

H.25 Muharrem 1444 / M.23 Ağustos 2022

Hizb-ut Tahrir

Siyasi Analiz

ABD ve Çin'in Tayvan Gerilimi

ABD ve Çin'in Tayvan geriliminin arka planı nedir? Bu gerilimin motivasyonları nelerdir? ABD, Temsilciler Meclisi Başkanı ve ABD Kongresi'nin beş üyesinden oluşan bir delegasyonun Tayvan ziyaretiyle neden Çin'i kışkırttı? Adanın hem Çin hem de Amerika için önemi nedir? Kriz, savaşa mı yoksa sükûnete mi doğru ilerliyor?

Artan Tayvan gerilimi, motivasyonları ve provokasyonlar gerçeğini açıklığa kavuşturmak için ilgili bazı gerçekleri hatırlamak kaçınılmazdır:

Birincisi: Amerika, Çin'i uluslararası alanda bir numaralı rakibi olarak görüyor. Çin ekonomisi çok büyük bir ekonomidir. Amerikan ekonomisinin büyümesinden çok daha hızlı büyüyor. Çin, uzun yıllar sonra dünyanın 1 numaralı ekonomik gücünün tahtını sarsmakla tehdit ediyor. Çin'in bu ekonomik gücü, giderek askeri bir güce dönüşüyor. Zira Çin'in askeri harcamaları yıldan yıla artıyor. Bununla birlikte, Çin ordusunun geleneksel ve nükleer yetenekleri ve "İpek Yolu" projesi de dâhil olmak üzere siyasi emelleri de gelişiyor. İpek Yolu Çin'e birçok ülkede özellikle Asya'da siyasi ve ekonomik etki sağlıyor. Bütün bunlar Çin'e ticari savaş ilan eden, Çin'e karşı koymak ve yükselişini engellemek için Asya'da askeri ittifaklar kurmaya başlayan Amerika'nın pek hoşuna gitmiyor.

İkincisi: Tayvan, 36 bin kilometrekarelik yüzölçümü ve 24 milyonluk nüfusu ile büyük bir adadır. Gelişmiş ekonomisi onu dünyanın 26. ekonomisi "ülkesi" haline getiriyor. Tayvan, elektronik çip endüstrisi ile ünlüdür. Dolayısıyla Tayvan, günümüz ülke standartlarına göre tam teşekküllü bir ülkedir. Ancak tarihi, nüfusunun Çinlilerden oluşması ve Çin anakarasına sadece 140 km uzaklıkta bulunması, Çin'in kendisine isyancı bir bölge olarak bakmasını sağlıyor. Siyasi tarihinde Tayvan, Çin ile son derece sıcak ilişkiler içerisinde olmuştur. Komünist Parti, 1949'da Çin anakarasının kontrolünü ele geçirdikten sonra Çin'in mağlup yöneticileri (Çin Ulusal Partisi-Komitag) o zaman egemenlikleri altındaki Tayvan'a taşındılar. Komünist Parti düşmanı iki milyon Çinli de beraberlerinde göç etti ve başkent Taipei'yi kurdular. Böylece, Çin'in eski yöneticileri (Komünistlerin iktidarın kontrolünü ele geçirmeden önce) Tayvan adasını yönetimleri altında tuttular. Amerika'nın sağladığı askeri şemsiye de bu konuda onlara yardımcı oldu. ABD, 1955'te Çin Komünist Parti yönetimindeki Çin Halk Cumhuriyetini tanımadığı için Tayvan ile "Çin Cumhuriyeti" olarak ortak bir savunma paktı imzaladı. Amerika, Tayvan'ı savunmak için defalarca müdahale etti ve BM Güvenlik Konseyi'nde Çin'in daimi sandalyesini Tayvan'a verdi.

Üçüncüsü: Amerika, Pekin ile yaptığı anlaşmaların ardından Çin'in BM'deki sandalyesini Pekin'e yani Çin Komünist Partisi'ne devretti ve Tayvan'ı Birleşmiş Milletler'den kovdu. O zamandan beri tek Çin politikasını desteklediğini yani Tayvan'ın bağımsızlığını tanımadığını duyurdu. Fakat Çin'in Tayvan'ı ilhakını önlemek için Tayvan ile yaptığı savunma paktını korudu. Bütün bunlar, Amerika'yı yetmiş yıldan fazla bir süredir Tayvan sorununda aktif bir unsur haline getirmiştir. Bugün ABD, bağımsızlığını resmen tanımasa da Tayvan'ı bağımsız bir devlet gibi görüyor ve onunla siyasi, ticari, ekonomik ve askeri ilişkiler kuruyor. Ayrıca Tayvan, Amerikan filoları tarafından korunuyor. Resmi olarak büyükelçilik olarak adlandırılmasa da Taipei'de fiili büyükelçilik çalışmalarını yürüten bir Amerikan Enstitüsü var.

Dördüncüsü: Tayvan'ın Çin varlığından bağımsız siyasi bir varlık olarak kurulduğu tarih boyunca bunlar oldu. Bugünse Çin'in gücü önemli ölçüde arttı. Uluslararası arenada yıldızı parlayan bir ülke haline geldi. Asya'da özellikle ekonomik nüfuz olarak kayda değer bir nüfuz elde etti. Ancak isyankâr bölge olarak tanımladığı Tayvan meselesini çözmemesi, Çin'in zayıf noktasıdır. Çin, geçmişte de bugünde de Tayvan'ın askeri gücünden korkmuyor ve adayı zorla kollarına geri

döndürebileceğine inanıyor. Fakat Tayvan yüzünden Amerika ile savaşa girmekten de korkuyor. Bu, Amerika'nın Çin'e karşı kararlılık gösterdiği mevcut krizde açıkça görülüyor. Uluslararası düzeyde Çin, küresel ülkeler tarafından Tayvan'ın bağımsızlığının tanınmamasıyla yetindi. "Tek Çin" başlığıyla tanınan ve Amerika ile üzerinde anlaşmaya varılan bu politikaya rağmen Amerika'nın başını çektiği bu ülkeler, Tayvan'ı bağımsız bir ülke olarak görüyor. Genel itibariyle Çin, Tayvan konusunda dünya ile ticari ilişkilerini sekteye uğratabilecek kayda değer herhangi bir kriz yaratmamıştır.

Beşincisi: Amerika, Tayvan'ı Çin'i kışkırtmanın, aşağılamamanın ve Amerikan provokasyonuna gelirse zayıflığını göstermenin bir arenası olarak edinmiştir. Eğer Çin, Amerika'nın bu provokasyonunu kabul etmez ve kendini savunursa, o zaman Tayvan, tüm nitelikleriyle Çin'in de bulaşacağı bir bataklığa dönüşecektir. Diğer bir deyişle Çin, en tatlısı acı olan iki seçenek arasında kalmıştır. Bugün Tayvan krizinde olan budur. Amerika, geçerli hiçbir sebep olmadan ABD Temsilciler Meclisi Başkanı Nancy Pelosi'nin 3 Ağustos 2022 tarihinde Tayvan'ı ziyaret edeceğini duyurdu. Bunun üzerine Çin deliye döndü ve Pelosi'nin Tayvan'ı ziyaret etmesi durumunda bedelini ödeyeceği konusunda Amerika'yı uyardı. "Pekin, Tayvan hava sahasındaki uçuşa yasak bölgeyi ihlal eden uçakların vurulabileceği konusunda uyardı." (2.8.2022 www.shorouknews.com) Ancak Amerika provokasyonunu artırdı. Pelosi, Japonya'daki ABD askeri üssünden kalkan 13 askeri jet eşliğinde askeri bir uçakla Tayvan'a bir ziyaret gerçekleştirdi. Böylece Pelosi, Çin'den gelen tehdit misillemelerine meydan okumuş oldu.

Altıncısı: Çin, balistik füzelerin ateşlenmesi de dâhil olmak üzere Tayvan Boğazı'nda büyük bir askeri tatbikat başlattığını duyurdu ve ABD'ye 1971'den beri iki taraf arasında üzerinde anlaşmaya varılan "tek Çin" politikasına bağlı kalınması çağrısında bulundu. Amerika, provokasyon niyetini bir tık yükseltmeseydi, Pelosi'nin ziyaret sayfası dürülüp gidecekti. Çin'e meydan okuma kararlılığını göstermek için ABD Kongresi'nin beş üyesinden oluşan bir delegasyon Tayvan'a bir ziyaret gerçekleştirdi. "Washington'un Taipei'deki fiili büyükelçiliği, Çin'in ABD Temsilciler Meclisi Başkanı Nancy Pelosi'nin ziyaretine misilleme olarak ada çevresinde askeri tatbikatlar düzenlemesinden günler sonra, bir ABD kongre heyetinin 14 Ağustos Pazar günü Tayvan'a geldiğini söyledi." (14.08.2022 www.independentarabia.com) Çin, misilleme olarak Boğaz'da yeni bir askeri tatbikat başlattı. Amerika, kendi donanma ve hava kuvvetlerinin Tayvan Boğazı'nda seyrüsefer özgürlüğünü teyit etmek için transit operasyonlar gerçekleştirdiğini duyurdu. Dışlerini göstermeye başlayan Tayvan, kendisine yönelik bir Çin saldırısını püskürtmek için benzer bir askeri tatbikat başlattı. Amerika ve Çin arasındaki patlak veren Tayvan krizi şu şekilde özetlenebilir:

1- Çin, öfkeli ve savaş ihtimaline hazırlanıyor. "Çin Savunma Bakanlığı bir açıklamada, Kongre üyelerinin ziyaretinin Çin'in egemenliğini ve toprak bütünlüğünü ihlal ettiğini ve "Tayvan Boğazı'nda barış ve istikrarı bozan olarak ABD'nin gerçek yüzünü tamamen ortaya koyduğunu" belirtti. Bakanlık açıklamasında, "Çin Halk Kurtuluş Ordusu savaşa hazırlanmaya ve eğitime devam ediyor, ulusal egemenliği ve toprak bütünlüğünü kararlılıkla savunuyor ve her türlü "Tayvan bağımsızlığı" ayrılıkçılığını ve dış müdahaleyi kararlılıkla ezecek" ifadelerini kullandı." (16.08.2022 www.independentarabia.com)

2- Amerika'ya gelince, kışkırtmaya, ittifakları harekete geçirmeye ve Çin'e karşı yarı sıcak ajitasyona devam ediyor. "ABD Yedinci Filosunun komutanı Karl Thomas, Salı günü Singapur'da düzenlediği basın toplantısında, "Tayvan üzerinden uluslararası sulara füze fırlatmak sorumsuzluktur." dedi ve Pekin'in bu tür eylemlerinin karşı konulmaz kalmasına izin verilirse norm haline gelebileceği konusunda uyardı." (16.08.2022 www.independentarabia.com) Aynı kaynağa göre Karl Thomas yaptığı "Eğer meydan okumazsan bu eylemler Tayvan Boğazı'nın Güney Çin Denizi'ne benzer şekilde askerileştirilmesine yol açabilir." açıklamalarıyla Asya ülkelerini Çin'e karşı kışkırttı. Daha önce ABD Başkanı, ABD'nin Çin tarafından saldırıya uğraması durumunda Tayvan'ın yanında savaşa açılmaya hazır olduğunu açıkça dile getirmişti. "ABD Başkanı Joe Biden, Tayvan meselesinde Çin'in "ateşle oynadığı" konusunda uyardı. Saldırıya uğraması durumunda adayı korumak için askeri müdahalede

bulunacağına dair söz verdi. ABD'nin Çin tarafından saldırıya uğraması durumunda Tayvan'ı savunmak için askeri olarak müdahil olup olmayacağı sorulduğunda açık bir "evet" cevabını verdi... Biden "Yaptığımız taahhüt bu" dedi. (23.05.2022 BBC) ABD'nin Tayvan'da Çin'e yönelik bu yüksek derecedeki provokasyonu, Çin'in Tayvan çevresinde askeri gövde gösterisinde bulunması, beraberinde gelen tehditler ve Amerika'nın savaş gemilerini ve uçaklarını boğaza yönlendirmesi ve topraklarının dibinde Çin'e meydan okuması, gerçekten çok ciddi bir kriz sayılır. Krizin daha da tırmanmasını sağlayan Amerika'dır. Çin ile askeri bir çatışma olasılığından dolayı yıllardır askerlerini Asya'da konuşlandırıyor. Bu nedenle Amerika, İngiltere ve Avustralya ile AUKUS paktı gibi Çin'e karşı yeni askeri ittifaklar kurma ve Japonya, Hindistan ve Avustralya ile "Dörtlü" ittifak gibi mevcut olanları güçlendirme adımlarını hızlandırdı. Başka bir deyişle Amerika, birincisinin ikincisinden daha etkili olduğu gerekçesiyle ekonomik tehdidin yanında askeri tehdidi de test ediyor.

3- Öyle görünüyor ki Çin, bu planların Amerika'nın Tayvan meselesiyle değil, Çin'i çevrelemeye yönelik büyük Amerikan politikasıyla ilgili olduğunun farkında. Bu yüzden askeri yeteneğini gösterdiği görülüyor. "Çin Halk Kurtuluş Ordusu (PLA) Doğu Cephesi Komutanlığı Sözcüsü Şi Yi, "Tayvan çevresinde müşterek muhabere hazırlık devriyesi ve gerçek muharebe tatbikatı yapacaklarını" bildirdi. (14.08.2022 www.independentarabia.com) Ayrıca "PLA açıklamasında, yürütülecek tatbikatların ABD ve Tayvan için caydırıcı nitelikte olacağı ifade edildi. İki ülkenin siyasi oyunlar oynama merakı ve Tayvan Boğazı'ndaki barış ve istikrarı baltalama çabalarının son bulması için sert bir caydırma yönteminin uygulandığı belirtildi. Çin Halk Kurtuluş Ordusu (PLA), Tayvan yakınındaki deniz ve hava sahasında ortak savaşa hazırlık devriyeleri ve muharebe tatbikatları düzenlediğini açıkladı. Aynı bağlamda Çin Savunma Bakanlığı da, "Çin Halk Kurtuluş Ordusu savaşa hazırlanmaya ve eğitime devam ediyor. Ulusal egemenliği ve toprak bütünlüğünü kararlılıkla savunuyor ve her türlü Tayvan bağımsızlığı ayrılıkçılığını ve dış müdahaleyi kararlılıkla ezecek." dedi.

Bakanlık, ABD'yi ve Taipei'deki iktidardaki Demokratik İlerleme Partisi'ni Çin'i çevrelemek için Taipei'i kullanmanın başarısız olmaya mahkûm olacağı konusunda uyardı." (15.08.2022 El Cezire) Ayrıca Çin, sanki Amerika'yı tehdit etmek ve Rusya'nın Tayvan krizinde Çin'in yanında yer aldığını ima etmek için Rus ordusuyla ortak askeri tatbikat yapmak üzere 17 Ağustos 2022'de askeri güçlerinin bir kısmını Rusya'ya gönderdi.

Yedincisi: İşte bunlar, Amerika'nın yarattığı ve Çin'i boyunduruk altına almak istediği Tayvan krizinin boyutlarıdır. İlgili dört konuya dikkat çekmekte fayda var:

1- Amerika, Çin ekonomisinin gücü nedeniyle Çin ile ekonomik savaşa girmekten korksa da, Çin ile askeri bir çatışmaya girmekten korkmuyor, çünkü askeri güç bakımından iki ülke arasında devasa fark vardır. Bu nedenle Amerika'nın Tayvan meselesini kaşınması, Çin ile çatışma alanını ekonomiden askeri alanına kaydırmanın en açık ve en şiddetli Amerikan politikası olarak görülmelidir. Amerika kesin olarak askeri güç yönünden Çin'den üstündür. Belki de Rusya'nın Ukrayna'daki savaşla meşgul olması, Tayvan meselesinde herhangi bir savaşın patlak vermesi durumunda Rusya'nın Çin'e askeri destek verme olasılığını sıfıra indiriyor. Bu savaş, nükleer savaş olasılığından da oldukça uzaktır.

2- Amerika Çin'i Tayvan'da bir savaşa sokar ve ardından müttefikleriyle birlikte Rusya'ya uygulananlara benzer ekonomik yaptırımlar uygularsa, o zaman Çin'in ekonomik büyüklüğü çok büyük bir tehdit altında olacaktır. Bu durum, Amerika'nın Çin gücünü çevreleme arzusunu gerçekleştirebilir. Amerika, Tayvan'ı işgal etmesi durumunda Çin'e karşı uygulanacak olası yaptırımların, Çinli üst düzey zengin sınıf üzerinde son derece acı verici büyük bir etki yaratacağını düşünüyor. Bu zengin sınıf, iktidardaki Komünist Partinin üst düzey üyeleridir. Bu etkili sınıfın çıkarlarının derinden etkilenmesi durumunda, Amerika ile uzlaşma yönünde Çin Komünist Partisi içinden beşinci kol faaliyetleri yürütecektir!

3- Bütün bu belirtilenlerden Tayvan krizinin Amerika kaynaklı olduğu ve tırmandırma yönünde ilerlediği, Amerika'nın Ukrayna'daki savaşla meşgul olmasının Çin'le gerilimi tırmandırmasına engel teşkil etmediği açığa çıkıyor. Bunu daha da iyi kanıtlamak için Amerika, Polonya'nın envanterinde bulunan Rus yapımı Mig-29 savaş uçaklarını Ukrayna'ya verilmek üzere ABD'nin hizmetine sunmaya hazır olduğunu bildirdiğinde ve karşılığında Amerika'dan F-16 savaş uçağı talep ettiğinde yanıt verdi. Amerika, Amerikan uçak fabrikalarının Tayvan'a savaş uçakları tedarik etmek için çalıştığını söyledi. Başka bir deyişle, Ukrayna'daki savaş Amerika'nın Çin'i görmezden gelmesine mani olmadı. İşte bu, mevcut Tayvan krizinin motivasyonlarıdır.

4- Bu krizin savaşa sürüklenmesine ya da sükûnete ermesine gelince, büyük olasılıkla bu kriz, Çin'i evinin eşiğinde bir krizle oyalama amacına yöneliktir. Dolayısıyla bu, Çin'in Ukrayna savaşında Rusya'yı desteklemesine engel olacaktır. Böylece Amerika, Ukrayna'da Rusya için, Tayvan'da da Çin için bir kriz yarattı ve iki tarafı da zayıflatmak için ortam temizliği yaptı. Rusya ve Çin, bataklığın ne kadar tehlikeli olduğunu fark etmezlerse bu böyledir! Amerika, Ukrayna ve Tayvan'da ısıttığı krizler ile Rusya ve Çin'e bataklık hazırlamıştır. Krizle oyalama amacının daha racih olduğunu söylüyoruz, çünkü savaş olasılığı ya da en azından askeri çatışmalar da bir olasılıktır. Çünkü orduların yaklaşmasından ve provokasyonların tırmanmasından dolayı hesaba katılmayan beklenmedik bir hata bu olasılığı imkân dâhilinde kılmaktadır.

Sekizincisi: Özetle, bu dünyaya bugünlerde (büyük) güçler egemendir. Söz konusu güçler, adalete ve iyiliğe zerre kadar değer vermezler, zulüm ve kötülük tarafından tepeden tırnağa çepeçevre kuşatılmışlardır. Bu güçler öyle güçlerdir ki ki çıkarları ekin ve neslin yok edilmesini gerektiriyorsa, yok ederler. Arzuları, bozgunculuk çıkarmak ve ifsat etmek için kan dökülmesini gerektiriyorsa, dökerler... Sanki zamanın "büyük güçleri" olan Pers ve Roma ile kadim gerçeklik geri dönmüş gibi. Kadim güçler nasıl müminler tarafından yok edilmişse, bugün de bu büyük güçler müminler tarafından yok edileceklerdir. Allah'ın izniyle Nübüvvet metodu üzere Raşidi Hilafet yeniden doğacak ve adaleti dünyanın dört bir yanına yayacaktır:

وَيَقُولُونَ مَتَى هُوَ قُلْ عَسَى أَنْ يَكُونَ قَرِيبًا "Ne zamanmış o?" diyecekler. De ki: "Yakın olsa gerek!" [İsra 51]

H.25 Muharrem 1444
M.23 Ağustos 2022